

Program studiów**Część A) programu studiów*****Efekty uczenia się**

Wydział realizujący kształcenie:		Wydział Nauk Historycznych	
Kierunek na którym są prowadzone studia:		archeologia	
Poziom studiów:		studia pierwszego stopnia	
Poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji:		poziom 6	
Profil studiów:		ogólnoakademicki	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwenta:		licencjat	
Przyporządkowanie kierunku do dyscypliny naukowej lub artystycznej (dyscyplin), do których odnoszą się efekty uczenia się:		Dyscyplina: archeologia (100%) Dyscyplina wiodąca: archeologia	
Symbol	Po ukończeniu studiów absolwent osiąga następujące efekty uczenia się:		
WIEDZA			
K_W01	ma zaawansowaną wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej		
K_W02	zna pojęcia i terminologię stosowane w archeologii oraz innych naukach humanistycznych, w tym szczególnie historii i antropologii kulturowej		
K_W03	ma zaawansowaną wiedzę metodologiczną oraz z zakresu teorii stosowanych w archeologii i w różnych kierunkach badań archeologicznych		
K_W04	ma zaawansowaną wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii historycznej, archeologii antycznej		
K_W05	ma zaawansowaną wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi		
K_W06	ma zaawansowaną o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii		
K_W07	zna i rozumie metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii		
K_W08	zna i rozumie pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego		
K_W09	ma wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego		
K_W10	ma wiedzę o instytucjach nauki i kultury oraz orientuje się we współczesnym życiu środowisk naukowych i ich działalności popularyzatorskiej		
K_W11	ma zaawansowaną wiedzę o metodach badawczych i narzędziach warsztatu archeologa		
K_W12	posiada zaawansowaną wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości		
K_W13	ma wiedzę dotyczącą zastosowania języka ojczystego i nowożytnego języka obcego w tworzeniu prostych tekstów naukowych i popularno-naukowych		
K_W14	ma zaawansowaną wiedzę dotyczącą form dyskursu naukowego z zachowaniem norm etycznych		
K_W15	ma zaawansowaną wiedzę dotyczącą prac technicznych w trakcie badań archeologicznych i prac inwentaryzacyjno-laboratoryjnych, w tym z zakresu konserwacji zabytków archeologicznych		
K_W16	ma zaawansowaną wiedzę w zakresie najważniejszych problemów dyscyplin przyrodniczych właściwych dla archeologii		
K_W17	ma zaawansowaną wiedzę o kategoriach pojęciowych i terminologii stosowanych w wybranych dyscyplinach obszaru nauk przyrodniczych		
UMIEJĘTNOŚCI			
K_U01	potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych		

K_U02	posiada umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii
K_U03	umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego
K_U04	potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla archeologii
K_U05	potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji
K_U06	posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków
K_U07	potrafi porozumiewać się w zakresie podstawowym, w języku polskim i nowożytnym języku obcym, ze specjalistami z dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla archeologii
K_U08	poprawnie redaguje, komentuje i opatruje przypisami przygotowywane teksty, zgodnie z kanonami przyjętymi w różnych dziedzinach nauk humanistycznych
K_U09	potrafi przygotować wystąpienie ustne w języku polskim, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych kategorii źródeł
K_U10	ma umiejętności językowe w zakresie nowożytnego języka obcego, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego
K_U11	potrafi prowadzić prace techniczne w trakcie terenowych i gabinetowych badań archeologicznych, w tym z zakresu podstawowej konserwacji zabytków archeologicznych
K_U12	umie korzystać z podstawowych technologii informacyjnych, multimediów i zasobów Internetu poprzez zastosowanie właściwych programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych
K_U13	stosuje techniki i narzędzia badawcze w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla dyscyplin przyrodniczych
K_U14	potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować podstawowe informacje z wykorzystaniem różnych metod przyrodniczych
K_U15	umie przetwarzać podstawowe dane przyrodnicze poprzez zastosowanie programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych
K_U16	potrafi uczyć się przez całe życie
K_U17	potrafi współdziałać i pracować w zespole badawczym, między innymi prowadząc badania wykopaliskowe
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	
K_K01	potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania
K_K02	prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu archeologa
K_K03	ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego
K_K04	bierze udział w życiu naukowym i kulturalnym, uczestnicząc w konferencjach i spotkaniach środowiskowych
K_K05	wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego
K_K06	rozumie rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących w kształtowaniu więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym
K_K07	wykazuje zaawansowaną odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej
K_K08	rozumie konieczność współpracy w interdyscyplinarnym zespole badawczym, między innymi prowadzącym badania przyrodnicze

Część B) programu studiów

Opis procesu prowadzącego do uzyskania efektów uczenia się

Wydział realizujący kształcenie:		Wydział Nauk Historycznych		
Kierunek na którym są prowadzone studia:		Archeologia		
Poziom studiów:		Studia pierwszego stopnia		
Poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji:		Poziom 6		
Profil studiów:		Ogólnoakademicki		
Przyporządkowanie kierunku do dyscypliny naukowej lub artystycznej (dyscyplin), do których odnoszą się efekty uczenia się:		Dyscyplina naukowa: archeologia (100%)		
Forma studiów:		Studia stacjonarne		
Liczba semestrów:		6 (sześć)		
Liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie:		180		
Łączna liczba godzin dydaktycznych:		2250		
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom:		Licencjat		
Wskazanie związku programu studiów z misją i strategią UMK:		Związek programu studiów z misją i strategią UMK zawarty jest w „Strategii rozwoju UMK na lata 2011–2020”, w punktach: 2.1.1., 2.1.4., 2.2.2., 2.3.1., 2.3.2.		
Przedmioty/grupy zajęć wraz z zakładanymi efekty uczenia się*				
Grupy przedmiotów	Przedmioty	Zakładane efekty uczenia się	Formy i metody kształcenia zapewniające osiągnięcie efektów uczenia się	Sposoby weryfikacji zakładanych efektów uczenia się osiąganych przez studenta
Grupa przedmiotów I: obowiązkowe	Wstęp do archeologii Historia i teoria archeologii Antropologia kulturowa Archeologia ziem polskich Metody i dokumentacja archeologicznych badań terenowych	WIEDZA: – ma zaawansowaną wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej; – zna pojęcia i terminologię stosowane w archeologii oraz innych naukach humanistycznych, w tym szczególnie historii i antropologii kulturowej; – ma zaawansowaną wiedzę metodologiczną oraz z zakresu teorii stosowanych w archeologii i w różnych kierunkach badań archeologicznych; – ma zaawansowaną wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii historycznej, archeologii	Wykład, ćwiczenia, laboratorium. Metody dydaktyczne: – podająca: wykład informacyjny (konwencjonalny) z prezentacją multimedialną; – eksponująca: pokaz; – poszukująca: ćwiczeniowa, doświadczeń, giełda pomysłów, laboratoryjna, obserwacji, okrągłego stołu,	Obecność na zajęciach; dyskusja w oparciu o literaturę; praca w zespołach: zespołowe przygotowanie prezentacji poglądów (według wybranej literatury); esej; referat; recenzja wybranej publikacji naukowej; prezentacja; wykonanie dokumentacji rysunkowej; sprawdzian umie-

	Elementy muzealnictwa Ochrona zabytków archeologicznych – podstawy prawne Informatyka w archeologii Ćwiczenia terenowe I Ćwiczenia terenowe II Paleolit i mezolit Neolit Wczesne okresy epoki brązu Młodsze okresy epoki brązu–wczesne okresy epoki żelaza Okres lateński–okres wędrówek ludów Wczesne średniowiecze Późne średniowiecze–okres nowożytny Archeologia świata śródziemnomorskiego Archeologia starożytnej Grecji Archeologia starożytnego Rzymu Podstawy archeozoologii Podstawy paleobotaniki	antycznej; – ma zaawansowaną wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi; – ma zaawansowaną wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii; – zna i rozumie metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii; – zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego; – ma zaawansowaną wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego; – ma zaawansowaną wiedzę o instytucjach nauki i kultury oraz orientuje się we współczesnym życiu środowisk naukowych i ich działalności popularyzatorskiej; – ma zaawansowaną wiedzę o metodach badawczych i narzędziach warsztatu archeologa; – posiada zaawansowaną wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości; – ma wiedzę dotyczącą zastosowania języka ojczystego i nowożytnego języka obcego w tworzeniu prostych tekstów naukowych i popularno-naukowych; – ma zaawansowaną wiedzę dotyczącą form dyskursu naukowego z zachowaniem norm etycznych; – ma zaawansowaną wiedzę dotyczącą prac technicznych w trakcie badań archeologicznych i prac inwentaryzacyjno-laboratoryjnych, w tym z zakresu konserwacji zabytków archeologicznych; – ma zaawansowaną wiedzę w zakresie najważniejszych problemów dyscyplin przyrodniczych właściwych dla archeologii; – ma zaawansowaną wiedzę o kategoriach pojęciowych i terminologii stosowanych w wybranych dyscyplinach obszaru nauk przyrodniczych. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjo-	xfordzka, pomiaru w terenie, projektu, referatu, studium przypadku.	jętności praktycznych; pisemne opracowanie wybranego muzeum lub scenariusza wystawy; przygotowanie wniosku o pozwolenie na prowadzenie badań archeologicznych wraz z uzasadnieniem; dziennik ćwiczeń oraz karty pracy z zadaniami; sprawdzian pisemny; egzamin ustny; egzamin pisemny.
--	---	---	--	---

	Elementy paleogeografii Antropologia fizyczna Rola i znaczenie badań podwodnych we współczesnej archeologii Zarys historii i metody badań archeologiczno-architektonicznych Wprowadzenie do praktycznej konserwacji zabytków archeologicznych Techniki pracy naukowej w archeologii	nować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych; – posiada umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii; – umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego; – potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla archeologii; – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji; – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków; – potrafi porozumiewać się w zakresie podstawowym, w języku polskim i nowożytnym języku obcym, ze specjalistami z dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla archeologii; – poprawnie redaguje, komentuje i opatruje przypisami przygotowywane teksty, zgodnie z kanonami przyjętymi w różnych dziedzinach nauk humanistycznych; – potrafi przygotować wystąpienie ustne w języku polskim, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych kategorii źródeł; – potrafi prowadzić prace techniczne w trakcie terenowych i gabinetowych badań archeologicznych, w tym z zakresu podstawowej konserwacji zabytków archeologicznych; – umie korzystać z podstawowych technologii informacyjnych, multimedialnych i zasobów Internetu poprzez zastosowanie właściwych programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych; – stosuje techniki i narzędzia badawcze w zakresie		
--	---	---	--	--

		dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla dyscyplin przyrodniczych; – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować podstawowe informacje z wykorzystaniem różnych metod przyrodniczych; – umie przetwarzać podstawowe dane przyrodnicze poprzez zastosowanie programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych; – potrafi uczyć się przez całe życie; – potrafi współdziałać i pracować w zespole badawczym, między innymi prowadząc badania wykopaliskowe. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania; – prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu archeologa; – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego; – bierze udział w życiu naukowym i kulturalnym, uczestnicząc w konferencjach i spotkaniach środowiskowych; – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego; – rozumie rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących w kształtowaniu więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym; – wykazuje zaawansowaną odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej; – rozumie konieczność współdziałania w interdyscyplinarnym zespole badawczym, między innymi prowadząc badania przyrodnicze.		
Grupa przedmiotów II: moduł A – Różne oblicza źródeł archeologicznych (do wyboru)	Kamienne i kościane źródła z epoki kamienia Ceramika – masowe źródło w badaniach pradziejów Archeologia eksperymentalna	WIEDZA: – zna pojęcia i terminologię stosowane w archeologii oraz innych naukach humanistycznych, w tym szczególnie historii i antropologii kulturowej; – ma zaawansowaną wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii historycznej, archeologii antycznej; – zna i rozumie metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie	Laboratorium. Metody dydaktyczne: – eksponująca: pokaz; – poszukująca: ćwiczeniowa, laboratoryjna, okrągłego stołu, projektu, referatu.	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; esej; samodzielne doświadczenie archeologiczne.

		wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii; – ma zaawansowaną wiedzę o metodach badawczych i narzędziach warsztatu archeologa; – posiada zaawansowaną wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych; – posiada umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii; – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji; – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania; – prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu archeologa; – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego.		
Grupa przedmiotów III: moduł A – Dylematy współczesnej archeologii (do wyboru)	Wybrane problemy interpretacyjne współczesnej archeologii Archeologia wobec dylematów współczesności	WIEDZA: – ma zaawansowaną wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej; – zna podstawowe pojęcia i terminologię stosowane w archeologii oraz innych naukach humanistycznych, w tym szczególnie historii i antropologii kulturowej; – ma zaawansowaną wiedzę o powiązaniach archeolo-	Wykład, laboratorium. Metody dydaktyczne: – podająca: wykład informacyjny (konwencjonalny) z prezentacją multimedialną; – poszukująca: ćwiczeniowa, okrągłego stołu, referatu.	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; referat; sprawdzian pisemny.

	Czas i przestrzeń w interpretacjach badaczy epok metali	gii z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych; – posiada umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii; – umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego; – potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla archeologii; – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania; – prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu archeologa; – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego; – rozumie rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących w kształtowaniu więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym; – wykazuje zaawansowaną odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej.		
--	--	--	--	--

Grupa przedmiotów IV: moduł A – Procesy kulturowe w pradziejach (do wyboru)	Kultury paleolityczne i mezolityczne jako system adaptacji środowiskowej Relacje interkulturowe w młodszej epoce kamienia Między władcą a niewolnikiem. Społeczności <i>Barbaricum</i>	WIEDZA: – ma zaawansowaną wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej; – zna pojęcia i terminologię stosowane w archeologii oraz innych naukach humanistycznych, w tym szczególnie historii i antropologii kulturowej; – ma zaawansowaną wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii historycznej, archeologii antycznej; – ma zaawansowaną wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi; – ma zaawansowaną wiedzę w zakresie najważniejszych problemów dyscyplin przyrodniczych właściwych dla archeologii. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych; – potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla archeologii; – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji; – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania; – prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu archeologa.	Wykład, laboratorium. Metody dydaktyczne: – podająca: wykład informacyjny (konwencjonalny) z prezentacją multimedialną; – poszukująca: ćwiczeniowa, okrągłego stołu, referatu.	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; praca zespołowa (przygotowanie posteru); referat; esej; prezentacja; śródseminarne sprawdziany pisemne..
Grupa przedmiotów V: moduł A – Archeologia śródziemnomorska (do wyboru)	Archeologia środowiskowa basenu Morza Śródziemnego Przestrzeń społeczna w kulturze antyku	WIEDZA: – zna pojęcia i terminologię stosowane w archeologii oraz innych naukach humanistycznych, w tym szczególnie historii i antropologii kulturowej; – ma zaawansowaną wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii historycznej, archeologii	Wykład, laboratorium. Metody dydaktyczne: – podająca: wykład informacyjny (konwencjonalny) z prezentacją multimedialną;	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; referat (przygotowany w formie ustnej i pisemnej); pisemna praca domowa; spraw-

	Grecka kolonizacja i rzymska ekspansja Źródłoznawstwo w studiach nad kulturą antyczną	antycznej; – zna i rozumie metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii; – posiada zaawansowaną wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości; – ma zaawansowaną wiedzę w zakresie najważniejszych problemów dyscyplin przyrodniczych właściwych dla archeologii; – ma zaawansowaną wiedzę o kategoriach pojęciowych i terminologii stosowanych w wybranych dyscyplinach obszaru nauk przyrodniczych. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych; – posiada podstawowe umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii; – potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla archeologii; – stosuje techniki i narzędzia badawcze w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla dyscyplin przyrodniczych; – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować podstawowe informacje z wykorzystaniem różnych metod przyrodniczych; – umie przetwarzać dane przyrodnicze poprzez zastosowanie programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania; – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego; – rozumie konieczność współpracy w interdyscypli-	– poszukująca: laboratoryjna, okrągłego stołu, referatu.	dzian pisemny.
--	---	---	---	-----------------------

		narnym zespole badawczym, między innymi prowadzącym badania przyrodnicze.		
Grupa przedmiotów VI: moduł A – Cywilizacja śródziemnomorska: Grecja i Rzym (do wyboru)	Kultura starożytnej Grecji Rzym i Barbaricum Pieniądz i gospodarka w świecie starożytnym	WIEDZA: – ma zaawansowaną wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii historycznej, archeologii antycznej; – zna i rozumie metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii; – posiada zaawansowaną wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych; – posiada umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii; – umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego; – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania; – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego; – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego.	Wykład, laboratorium. Metody dydaktyczne: – podająca: wykład informacyjny (konwencjonalny) z prezentacją multimedialną; – poszukująca: ćwiczeniowa, okrągłego stołu, referatu.	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; referat; sprawdzian pisemny.

Grupa przedmiotów VII: moduł A – Kultura świata śródziemnomorskiego (do wyboru)	Antyczne fundamenty cywilizacji europejskiej Budownictwo starożytnej Grecji i Rzymu Sztuka starożytnej Grecji i Rzymu w kontekście źródeł archeologicznych	WIEDZA: – ma zaawansowaną wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii historycznej, archeologii antycznej; – zna i rozumie metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii; – posiada zaawansowaną wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych; – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego; – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego.	Wykład, laboratorium. Metody dydaktyczne: – podająca: wykład - informacyjny (konwencjonalny) z - prezentacją multimedialną; – poszukująca: ćwiczeniowa, okrągłego stołu, referatu.	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; referat; sprawdzian pisemny.
---	---	---	--	--

Grupa przedmiotów VIII: moduł A – Archeologia historyczna (do wyboru)	Wprowadzenie do archeologii historycznej Wybrane zagadnienia z archeologii wczesnego średniowiecza Wybrane zagadnienia z archeologii późnego średniowiecza i nowożytności	WIEDZA: – ma zaawansowaną wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej; – ma zaawansowaną wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii historycznej, archeologii antycznej; – posiada zaawansowaną wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych; – posiada umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii; – umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego; – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania; – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego; – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego.	Wykład, laboratorium. Metody dydaktyczne: – podająca: wykład informacyjny (konwencjonalny) z prezentacją multimedialną; – poszukująca: ćwiczeniowa, okrągłego stołu, referatu.	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; referat, sprawdzian pisemny.
Grupa przedmiotów IX: moduł A – Archeologia Słowiańszczyzny wczesnośredniowiecznej (do wyboru)	Słowiańszczyzna plemienna Archeologia wczesnych państw	WIEDZA: – ma zaawansowaną wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej; – zna pojęcia i terminologię stosowane w archeologii	Wykład, laboratorium. Metody dydaktyczne: – podająca: wykład informacyjny (konwencjonalny) z	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; referat; pisemna praca domowa; sprawdzian pisemny.

		oraz innych nauk humanistycznych, w tym szczególnie historii i antropologii kulturowej; – ma zaawansowaną wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii historycznej, archeologii antycznej; – ma zaawansowaną wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi; – posiada zaawansowaną wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych; – posiada umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii; – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji; – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania; – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego; – wykazuje zaawansowaną odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej.	prezentacją multimedialną; – poszukująca: ćwiczeniowa, okrągłego stołu, referatu.	
Grupa przedmiotów: X moduł A – Archeologia późnego średniowiecza i nowożytności	Archeologia miast późnośredniowiecznych i nowożytnych	WIEDZA: – ma zaawansowaną wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii historycznej, archeologii	Wykład, laboratorium. Metody dydaktyczne: – podająca: wykład	Obecność na zajęciach aktywne uczestnictwo w zajęciach; pisemna praca

(do wyboru)	Archeologia strefy pozamiejskiej w późnym średniowieczu i nowożytności	antycznej; – zna i rozumie metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii; – ma wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego; – posiada zaawansowaną wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych; – posiada umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii; – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania; – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego; – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego.	informacyjny (konwencjonalny) z prezentacją multimedialną; – poszukująca: ćwiczeniowa, okrągłego stołu, referatu.	domowa; sprawdzian pisemny.
Grupa przedmiotów XI: moduł B – Archeologia architektury (do wyboru)	Archeologia architektury antycznej <i>Sacrum i profanum</i> w architekturze do schyłku starożytności Archeologia architektury	WIEDZA: – zna pojęcia i terminologię stosowane w archeologii oraz innych naukach humanistycznych, w tym szczególnie historii i antropologii kulturowej; – ma zaawansowaną wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii historycznej, archeologii antycznej; – ma zaawansowaną wiedzę o powiązaniach archeolo-	Wykład, laboratorium. Metody dydaktyczne: – podająca: wykład informacyjny (konwencjonalny) z prezentacją multimedialną; – eksponująca: pokaz; – poszukująca: ćwiczeniowa.	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; prezentacja; zadania śródsesemestralne; pisemna praca domowa; sprawdzian pisemny; egzamin pisemny.

	pradziejowej Architektura drewniana wczesnego średniowiecza Archeologia architektury średniowiecza Architektura zakonów rycerskich Życie codzienne w klasztorach Miasto, kościół, cmentarz. Rytuały, organizacja przestrzenna Zespoły architektoniczne. Źródła i interpretacje Metodyka badań architektonicznych Historia technik budowlanych Elementy i detale architektoniczne Wprowadzenie do średniowiecznego garncarstwa	gii z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi; – ma zaawansowaną wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii; – zna i rozumie metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii; – ma zaawansowaną wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego; – ma zaawansowaną wiedzę o metodach badawczych i narzędziach warsztatu archeologa; – posiada zaawansowaną wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości; – ma zaawansowaną wiedzę dotyczącą prac technicznych w trakcie badań archeologicznych i prac inwentaryzacyjno-laboratoryjnych, w tym z zakresu konserwacji zabytków archeologicznych. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych; - umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego; – posiada umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii; – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji; – potrafi prowadzić prace techniczne w trakcie terenowych i gabinetowych badań archeologicznych, w		
--	--	---	--	--

		tym z zakresu podstawowej konserwacji zabytków archeologicznych; – umie korzystać z technologii informacyjnych, multimedialnych i zasobów Internetu poprzez zastosowanie właściwych programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania; – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego; – bierze udział w życiu naukowym i kulturalnym, uczestnicząc w konferencjach i spotkaniach środowiskowych.		
Grupa przedmiotów XII: moduł B – Archeologia podwodna (do wyboru)	Archeologia podwodna basenu Morza Śródziemnego Archeologia podwodna basenu Morza Śródziemnego Morska archeologia historyczna Muzealnictwo archeologii podwodnej Zarządzanie projektami w archeologii podwodnej Wybrane zagadnienia z archeologii środowiskowej Metodyka archeologicznych badań podwodnych	WIEDZA: – ma zaawansowaną wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej; – ma zaawansowaną wiedzę z zakresu archeologii prehistorycznej, archeologii historycznej, archeologii antycznej; – ma zaawansowaną wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi; – zna i rozumie metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii; – ma zaawansowaną wiedzę o metodach badawczych i narzędziach warsztatu archeologa; – ma wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego; – ma zaawansowaną wiedzę o instytucjach nauki i kultury oraz orientuje się we współczesnym życiu środowisk naukowych i ich działalności popularyzatorskiej; – posiada zaawansowaną wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości; – ma zaawansowaną wiedzę dotyczącą prac technicznych w trakcie badań archeologicznych i prac inwentaryzacyjno-laboratoryjnych, w tym z zakresu konserwa-	Wykład, laboratorium. Metody dydaktyczne: – podająca: wykład informacyjny (konwencjonalny) z prezentacją multimedialną; – poszukująca: ćwiczeniowa, okrągłego stołu, referatu.	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; referat; pisemna praca domowa; sprawdzian pisemny; egzamin ustny.

		cji zabytków archeologicznych; – ma zaawansowaną wiedzę w zakresie najważniejszych problemów dyscyplin przyrodniczych właściwych dla archeologii; – potrafi przygotować wystąpienie ustne w języku polskim, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych kategorii źródeł; – ma zaawansowaną wiedzę o kategoriach pojęciowych i terminologii stosowanych w wybranych dyscyplinach obszaru nauk przyrodniczych. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych; – posiada umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii; – umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego; – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji; – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków; – potrafi prowadzić prace techniczne w trakcie terenowych i gabinetowych badań archeologicznych, w tym z zakresu podstawowej konserwacji zabytków archeologicznych; – umie korzystać z podstawowych technologii informacyjnych, multimedialnych i zasobów Internetu poprzez zastosowanie właściwych programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych; – stosuje techniki i narzędzia badawcze w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla		
--	--	---	--	--

		dyscyplin przyrodniczych; – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować podstawowe informacje z wykorzystaniem różnych metod przyrodniczych; – umie przetwarzać podstawowe dane przyrodnicze poprzez zastosowanie programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania; – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego; – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego; – rozumie konieczność współpracy w interdyscyplinarnym zespole badawczym, między innymi prowadzącym badania przyrodnicze..		
Grupa przedmiotów XIII: moduł B – Archeologia środowiskowa (do wyboru)	Metody przyrodnicze w badaniach archeologicznych Paleofauna w kulturze ludów przedrolniczych i rolniczych Środowisko abiotyczne a procesy osadnicze i kulturowe Biologia populacji pradziejowych i wczesnohistorycznych Człowiek i środowisko w plejstocenie i wczesnym holocenie Środowiskowe uwarunkowania procesów kulturowych w VI–III tys. BC	WIEDZA: – ma zaawansowaną wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej; – zna pojęcia i terminologię stosowane w archeologii oraz innych naukach humanistycznych, w tym szczególnie historii i antropologii kulturowej; – ma zaawansowaną wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii historycznej, archeologii antycznej; – ma zaawansowaną wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi; – ma zaawansowaną wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii; – zna i rozumie metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii; – posiada zaawansowaną wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości;	Wykład, laboratorium. Metody dydaktyczne: – podająca: wykład informacyjny (konwencjonalny) z prezentacją multimedialną; – eksponująca: pokaz; – poszukująca: ćwiczeniowa, okrągłego stołu, referatu.	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; referat; dyskusja nad tezami referatów; prezentacja, sprawdzian pisemny.

	Środowiskowe uwarunkowania procesów kulturowych w II i I tys. BC Kultura i środowisko u schyłku starożytności i w początkach średniowiecza Kultura i przyroda w późnym średniowieczu i czasach nowożytnych Antropopresja w układach florystycznych Uprawy i zbieractwo roślinne społeczności pradziejowych i wczesnośredniowiecznych	– ma zaawansowaną wiedzę w zakresie najważniejszych problemów dyscyplin przyrodniczych właściwych dla archeologii; – ma zaawansowaną wiedzę o kategoriach pojęciowych i terminologii stosowanych w wybranych dyscyplinach obszaru nauk przyrodniczych. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych; – posiada umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii; – potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla archeologii; – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji ; – stosuje techniki i narzędzia badawcze w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla dyscyplin przyrodniczych; – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować podstawowe informacje z wykorzystaniem różnych metod przyrodniczych. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania; – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego; – rozumie konieczność współpracy w interdyscyplinarnym zespole badawczym, między innymi prowadzącym badania przyrodnicze.		
--	---	---	--	--

Grupa przedmiotów XIV: moduł B – Konserwacja zabytków archeologicznych (do wyboru)	Materiałoznawstwo surowców organicznych i nieorganicznych Konserwacja zabytków ceramicznych i kamiennych Konserwacja zabytków metalowych Konserwacja zabytków z surowców organicznych	WIEDZA: – ma zaawansowaną wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej; – ma zaawansowaną wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi; – ma zaawansowaną wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego; – ma zaawansowaną wiedzę o metodach badawczych i narzędziach warsztatu archeologa; – ma zaawansowaną wiedzę dotyczącą prac technicznych w trakcie badań archeologicznych i prac inwentaryzacyjno-laboratoryjnych, w tym z zakresu konserwacji zabytków archeologicznych. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych; – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji; – potrafi prowadzić prace techniczne w trakcie terenowych i gabinetowych badań archeologicznych, w tym z zakresu podstawowej konserwacji zabytków archeologicznych. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego.	Wykład, ćwiczenia, pracownia. Metody dydaktyczne: – podająca: wykład informacyjny (konwencjonalny) z prezentacją multimedialną; – eksponująca: pokaz; – poszukująca: ćwiczeniowa, doświadczeń, giełda pomysłów, laboratoryjna, okrągłego stołu, studium przypadku.	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; realizacja konserwatorska zabytku archeologicznego; pełna dokumentacja konserwatorska; sprawdzian pisemny; egzamin ustny.
Grupa przedmiotów do wyboru	Zajęcia proponowane przez Instytut Filozofii UMK Zajęcia na innych kierunkach Wydziału Nauk Historycznych UMK Zajęcia ogólnouniwersyteckie	WIEDZA: – ma zaawansowaną wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej; – ma zaawansowaną wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi. UMIEJĘTNOŚCI: – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków;	Wykład. Metoda dydaktyczna: – podająca: wykład konwersatoryjny, wykład informacyjny (konwencjonalny) z prezentacją multimedialną.	Dyskusja w oparciu o literaturę; esej; projekt; sprawdzian pisemny; egzamin pisemny; egzamin ustny.

		– potrafi uczyć się przez całe życie. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – bierze udział w życiu naukowym i kulturalnym, uczestnicząc w konferencjach i spotkaniach środowiskowych; – rozumie rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących w kształtowaniu więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym.		
Wychowanie fizyczne	Wychowanie fizyczne		Ćwiczenia. Metody dydaktyczne: – poszukująca: ćwiczeniowa; – praktyczna: ćwiczenia przedmiotowe.	Aktywne uczestnictwo w zajęciach; udział w określonej kategorii rozgrywek; zaliczenie znajomości i opanowania techniki określonej dyscypliny; sprawdzian praktyczny.
Lektorat z języka obcego	Język obcy nowożytny	WIEDZA: – ma wiedzę dotyczącą zastosowania języka ojczystego i nowożytnego języka obcego w tworzeniu prostych tekstów naukowych i popularnonaukowych. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi porozumiewać się w zakresie podstawowym, w języku polskim i nowożytnym języku obcym, ze specjalistami z dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla archeologii; – ma umiejętności językowe w zakresie nowożytnego języka obcego, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego; – potrafi uczyć się przez całe życie. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – bierze udział w życiu naukowym i kulturalnym, uczestnicząc w konferencjach i spotkaniach środowiskowych.	Lektorat. Metoda dydaktyczna: – poszukująca: ćwiczeniowa, okrągłego stołu, oxfordzka.	Dyskusja; pisemna praca domowa; sprawdzian pisemny; egzamin pisemny.
Praktyki**	–	–	–	–
Praca dyplomowa i egzamin dyplomowy***	Seminarium dyplomowe	WIEDZA: – ma zaawansowaną wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii; – zna i rozumie pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego; – ma zaawansowaną wiedzę o metodach badawczych i	Seminarium. Metoda dydaktyczna: – poszukująca: giełda pomysłów, klasyczna metoda problemowa, okrągłego stołu, projektu, seminaryjna.	Dyskusja nad własną pracą i pracami innych uczestników seminarium.

		narzędziach warsztatu archeologa; – ma wiedzę dotyczącą zastosowania języka ojczystego i nowożytnego języka obcego w tworzeniu prostych tekstów naukowych i popularno-naukowych; – ma zaawansowaną wiedzę dotyczącą form dyskursu naukowego z zachowaniem norm etycznych. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych; – umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego; – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków; – poprawnie redaguje, komentuje i opatruje przypisami przygotowywane teksty, zgodnie z kanonami przyjętymi w różnych dziedzinach nauk humanistycznych; – potrafi przygotować wystąpienie ustne w języku polskim, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych kategorii źródeł; – potrafi uczyć się przez całe życie; – potrafi współdziałać i pracować w zespole badawczym, między innymi prowadzącym badania wykopaliskowe. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania; – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego; – rozumie rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących w kształtowaniu więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym.		
Praktyki**				
Wymiar praktyk	–	–	–	–
Forma odbywania praktyk	–	–	–	–
Zasady odbywania praktyk	–	–	–	–
Szczegółowe wskaźniki punktacji ECTS				

Dyscypliny naukowe lub artystyczne, do których odnoszą się efekty uczenia się: archeologia – 100% (przedmioty dodatkowe odnoszące się do innych dyscyplin stanowią około 4% punktów ECTS w programie studiów)

	Dyscyplina naukowa lub artystyczna	Punkty ECTS	
		liczba	%
–	–	–	–
–	–	–	–

Grupy przedmiotów zajęć	Przedmiot	Liczba punktów ECTS	Liczba punktów ECTS w dyscyplinie****		Liczba punktów ECTS z zajęć do wyboru	Liczba punktów ECTS, jaką student uzyskuje w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje realizując zajęcia związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów****/zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne*****
			archeologia	inne			
Grupa przedmiotów I: obowiązkowe	Wstęp do archeologii	4	4	0	0	1,5	4
	Historia i teoria archeologii	3,5	3,5	0	0	1	3,5
	Antropologia kulturowa	2,5	2,5	0	0	1	2,5
	Archeologia ziem polskich	8	8	0	0	5	8
	Metody i dokumentacja archeologicznych badań terenowych	5	5	0	0	3	5
	Elementy muzealnictwa	1,5	1,5	0	0	0,5	1,5
	Ochrona zabytków archeologicznych – podstawy prawne	1	1	0	0	0,5	1,5
	Informatyka w archeologii	3	2,5	0	0	1,5	3
	Ćwiczenia terenowe I	7,5	7,5	0	7,5	7,5	7,5
	Ćwiczenia terenowe II	7,5	7,5	0	7,5	7,5	7,5
	Paleolit i mezolit	5	5	0	0	2	5
	Neolit	5	5	0	0	2	5
	Wczesne okresy epoki brązu	5	5	0	0	2	5
	Młodsze okresy epoki brązu–wczesne okresy epoki żelaza	5	5	0	0	2	5
	Okres lateński–okres wędrówek ludów	5	5	0	0	2	5
	Wczesne średniowiecze	5	5	0	0	2	5
	Późne średniowiecze–okres nowożytny	5	5	0	0	2	5
	Archeologia świata śródziemnomorskiego	1	1	0	0	0,5	1
	Archeologia starożytnego Rzymu	1	1	0	0	0,5	1
	Archeologia starożytnej Grecji	1		0	0	0,5	1
	Podstawy archeozoologii	3,5	3,5	0	0	1,5	3,5
	Podstawy paleobotaniki	3,5	3,5	0	0	1,5	3,5

	Elementy paleogeografii	1,5	1,5	0	0	1	1,5
	Antropologia fizyczna	3,5	3,5	0	0	1,5	3,5
	Rola i znaczenie badań podwodnych we współczesnej archeologii	1,5	1,5	0	0	0,5	1,5
	Zarys historii i metody badań archeologiczno-architektonicznych	1,5	1,5	0	0	0,5	1,5
	Wprowadzenie do praktycznej konserwacji zabytków archeologicznych	3	3	0	0	2	3
	Techniki pracy naukowej w archeologii	3	3	0	0	2	3
Grupa przedmiotów II: moduł A – Różne oblicza źródeł archeologicznych (do wyboru)	Kamienne i kościane źródła z epoki kamienia	2	2	0	2	1	2
	Ceramika – masowe źródło w badaniach pradziejów	3	3	0	3	1	3
	Archeologia eksperymentalna	3	3	0	3	1	3
Grupa przedmiotów III: moduł A – Dylematy współczesnej archeologii (do wyboru)	Wybrane problemy interpretacyjne współczesnej archeologii	2,5	2,5	0		1	2,5
	Archeologia wobec dylematów współczesności	3	3	0	3	1	3
	Czas i przestrzeń w interpretacjach badaczy epok metali	2,5	2,5	0	2,5	1	2,5
Grupa przedmiotów IV: moduł A – Procesy kulturowe w pradziejach (do wyboru)	Kultury paleolitycznej mezołityczne jako system adaptacji środowiskowej	2,5	2,5	0	2,5	1	2,5
	Relacje interkulturowe w młodszej epoce kamienia	3	3	0	3	1	3
	Między władcą a niewolnikiem. Społeczności Barbaricum	2,5	2,5	0	2,5	1	2,5
Grupa przedmiotów V: moduł A – Archeologia śródziemnomorska (do wyboru)	Archeologia środowiskowa basenu Morza Śródziemnego	1	1	0	1	0,5	1
	Przestrzeń społeczna w kulturze antyku	1	1	0	1	0,5	1
	Grecka kolonizacja i rzymska ekspansja	3	3	0	3	1	3
	Źródłoznawstwo w studiach nad kulturą antyczną	3	3	0	3	1	3

Grupa przedmiotów VI: moduł A – Cywilizacja śródziemnomorska: Grecja i Rzym (do wyboru)	Kultura starożytnej Grecji	3	3	0	3	1	3
	Rzym i Barbaricum	2	2	0	2	1	2
	Pieniądz i gospodarka w świecie starożytnym	3	3	0	3	1	3
Grupa przedmiotów VII: moduł A – Kultura świata śródziemnomorskiego (do wyboru)	Antyczne fundamenty cywilizacji europejskiej	3	3	0	3	1	3
	Budownictwo starożytnej Grecji i Rzymu	2	2	0	2	1	2
	Sztuka starożytnej Grecji i Rzymu	3	3	0	3	1	3
Grupa przedmiotów VIII: moduł A – Archeologia historyczna (do wyboru)	Wprowadzenie do archeologii historycznej	3	3	0	3	1	3
	Wybrane zagadnienia z archeologii wczesnego średniowiecza	2,5	2,5	0	2,5	1	2,5
	Wybrane zagadnienia z archeologii późnego średniowiecza i nowożytności	2,5	2,5	0	2,5	1	2,5
Grupa przedmiotów IX Moduł A – Archeologia Słowiańszczyzny wczesnośredniowiecznej (do wyboru)	Słowiańszczyzna plemienna	4	4	0	4	1,5	4
	Archeologia wczesnych państw	4	4	0	4	1,5	4
Grupa przedmiotów X: moduł A – Archeologia późnego średniowiecza i nowożytności (do wyboru)	Archeologia miast późnośredniowiecznych i nowożytnych	4	4	0	4	1,5	4
	Archeologia strefy pozamiejskiej w późnym średniowieczu i nowożytności	4	4	0	4	1,5	4
Grupa przedmiotów XI: moduł B – Archeologia architektury (do wyboru)	Archeologia architektury antycznej	3	3	0	3	1	3
	<i>Sacrum i profanum</i> w architekturze do schyłku starożytności	1,5	1,5	0	1,5	0,5	1,5
	Archeologia architektury pradziejowej	3	3	0	3	1	3
	Architektura drewniana wczesnego średniowiecza	1,5	1,5	0	1,5	0,5	1,5

	Archeologia architektury średniowiecza	1,5	1,5	0	1,5	0,5	1,5
	Architektura zakonów rycerskich	1,5	1,5	0	1,5	0,5	1,5
	Życie codzienne w klasztorach	1,5	1,5	0	1,5	0,5	1,5
	Miasto, kościół, cmentarz. Rytuały, organizacja przestrzenna	2	2	0	2	1	2
	Zespoły architektoniczne. Źródła i interpretacje	3	3	0	3	1	3
	Metodyka badań architektonicznych	1,5	1,5	0	1,5	0,5	1,5
	Historia technik budowlanych	1	1	0	1	0,5	1
	Elementy i detale architektoniczne	1	1	0	1	0,5	1
	Wprowadzenie do średniowiecznego garncarstwa	2	2	0	2	1	2
Grupa przedmiotów XII: moduł B – Archeologia podwodna (do wyboru)	Archeologia podwodna basenu Morza Północnego i Bałtyku	3,5	3,5	0	3,5	1	3,5
	Archeologia podwodna basenu Morza Śródziemnego	3,5	3,5	0	3,5	1	3,5
	Archeologia podwodna strefy śródłądowej Europy	3,5	3,5	0	3,5	1	3,5
	Morska archeologia historyczna	2,5	2,5	0	2,5	1	2,5
	Muzealnictwo archeologii podwodnej	2	2	0	2	1	2
	Zarządzanie projektami w archeologii podwodnej	2,5	2,5	0	2,5	1	2,5
	Wybrane zagadnienia z archeologii środowiskowej	2,5	2,5	0	2,5	1	2,5
	Metodyka archeologicznych badań podwodnych	4	4	0	4	2	4
Grupa przedmiotów XIII: moduł B – Archeologia środowiskowa (do wyboru)	Metody przyrodnicze w badaniach archeologicznych	2,5	2,5	0	2,5	1	2,5
	Paleofauna w kulturze ludów przedrolniczych i rolniczych	2	2	0	2	1	2
	Środowisko abiotyczne a procesy osadnicze i kulturowe	2	2	0	2	0,5	2
	Biologia populacji pradziejowych i wczesnośredniowiecznych	2	2	0	2	0,5	2
	Człowiek i środowisko w plejstocenie i wczesnym holocenie	2,5	2,5	0	2,5	1	2,5

	Środowiskowe uwarunkowania procesów kulturowych w VI–III tys. BC	2,5	2,5	0	2,5	1	2,5
	Środowiskowe uwarunkowania procesów kulturowych w II i I tys. BC	2,5	2,5	0	2,5	1	2,5
	Kultura i środowisko u schyłku starożytności i w początkach średniowiecza	2,5	2,5	0	2,5	1	2,5
	Kultura i przyroda w późnym średniowieczu i w czasach nowożytnych	2,5	2,5	0	2,5	1	2,5
	Antropopresja w układach florystycznych	2	2	0	2	0,5	2
	Uprawy i zbieractwo roślinne społeczności pradziejowych i wczesnośredniowiecznych	1	1	0	1	0,5	1
Grupa przedmiotów XIV: moduł B – Konserwacja zabytków archeologicznych (do wyboru)	Materiałoznawstwo surowców organicznych i nieorganicznych	1,5	1,5	0	1,5	0,5	1,5
	Konserwacja zabytków ceramicznych i kamiennych	7,5	7,5	0	7,5	3,5	7,5
	Konserwacja zabytków metalowych	7,5	7,5	0	7,5	3,5	7,5
	Konserwacja zabytków z surowców organicznych	7,5	7,5	0	7,5	3,5	7,5
Grupa przedmiotów do wyboru	Zajęcia proponowane przez Instytut Filozofii UMK	2	0	2	2	1	0
	Zajęcia na innych kierunkach Wydziału Nauk Historycznych UMK	4	0	4	4	2	0
	Zajęcia ogólnouniwersyteckie	2	0	2	2	1	0
Wychowanie fizyczne	Wychowanie fizyczne	0	0		0	0	0
Lektorat z języka obcego	Język obcy nowożytny	7	7		7	4	7
Praktyki**	–	–	–	–	–	–	
Praca dyplomowa i egzamin dyplomowy***	Seminarium dyplomowe	14	14	0	14	10	14
Razem:		180	172/ 95,56%	8/ 4,44%	92/ 51,11%	79+18 (za zajęcia z wybranych Grup przedmiotów II–XIV)/53,89%	172/95,56%

* załącznikiem do programu studiów jest opis treści programowych dla przedmiotów

*** Program studiów na kierunku o profilu praktycznym przewiduje praktyki zawodowe w wymiarze co najmniej:

- 6 miesięcy – w przypadku studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich,
- 3 miesięcy - w przypadku studiów drugiego stopnia.

*** Praca dyplomowa jest:

- obowiązkowa w przypadku studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich,
- fakultatywna w przypadku studiów pierwszego stopnia, o ile przewiduje to program studiów.

**** nazwy dyscyplin naukowych oraz artystycznych muszą być zgodne z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1818)

**** dotyczy profilu ogólnoakademickiego

**** dotyczy profilu praktycznego

Program studiów – część B) – Opis procesu prowadzącego do uzyskania efektów uczenia się (z umieszczoną pod tabelą informacją, kiedy został uchwalony przez radę wydziału oraz od jakiego roku akademickiego miałby obowiązywać) musi być podpisany przez dziekana wydziału.

Program studiów obowiązuje od semestru zimowego roku akademickiego 2020/2021.